

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 01-00-35/...З.П...06-2020

На Ваш № КП-953-03-42/10.06.2020 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КП-053-03-42
дата 01.07.2020 г.

ДО
Г- ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Законопроект за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

Във връзка с Ваше писмо относно законопроект за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), № 954-01-52, внесен от Красимир Георгиев Ципов, Константин Веселинов Попов и Анна Василева Александрова на 08.06.2020 г., Министерството на правосъдието представя следното становище:

С представения от вносителите законопроект се предлага допълнение на НПК, като се разширява подсъдността на военните съдилища. Предлага се в чл. 396, ал. 1 НПК създаването на т. 7, с която на военните съдилища да бъдат подсъдни и делата за престъпления, извършени от служителите на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ по чл. 19, ал. 1 т. 1 и 2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) и служителите на Главна дирекция „Охрана“ при или по повод изпълнение на службата им.

Предлага се създаването на ал. 3 и 4 в чл. 396 НПК, като на военните съдилища се възлага и подсъдността на дела за престъпления извършени от граждански лица по глава пета от особената част на Наказателния кодекс (НК), когато предмет на престъплението е имущество на Министерството на отбраната, Българската армия, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна агенция „Разузнаване“ и Националната служба за охрана. Предлага се на военните съдилища да са подсъдни и делата за престъпления по глава осма, раздел I, чл. 269-270 и чл. 273-277, когато деянието е насочено срещу дейността на органите на по ал. 1, раздел III - във връзка с престъпления, делата по които са подсъдни на военните съдилища и раздел IV - чл. 304 - 304в, чл. 305 - 307, когато деянието е свързано със службата или функцията на лицата по ал. 1 от особената част на Наказателния кодекс. Също така и деянията по глава дванадесета от особената част на Наказателния кодекс и делата за престъпления извършени от граждански лица на територията на обекти, имоти, съоръжения

и превозни средства на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и българската армия.

В преходните и заключителните разпоредби на законопроекта се предлага допълнение в чл. 371 от Наказателния кодекс, като се създаде буква „е“, с която се предвижда наказателна отговорност по глава тринадесета „Военни престъпления“ да носят и служителите на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ по чл. 19, ал. 1 т. 1 и 2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража и служителите на Главна дирекция „Охрана“ при или по повод изпълнение на службата им.

Предложението за промяна в подсъдността на държавните служители в Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) и Главна дирекция „Охрана“ (ГДО) при Министерството на правосъдието, както и включването им в кръга на субектите, които да носят отговорност за престъпления по глава тринадесета „Военни престъпления“ от особената част на НК, не може да се обосновава, както се посочва в мотивите към законопроекта, от статута на тези лица и от характера на дейността, която извършват.

Следва да бъде уточнено, че съгласно чл. 19, ал. 1 от ЗИНЗС, служители в Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ и в териториалните ѝ служби са: т. 1 - държавни служители, които пряко осъществяват дейности по изпълнение на наказанията или на мярката за неотклонение задържане под стража; т. 2 - държавни служители и т. 3 - лица, работещи по трудово правоотношение.

В ал. 2 на чл. 19 ЗИНЗС е посочено, че разпоредбите относно държавната служба в Закона за Министерството на вътрешните работи, доколкото в този закон не е предвидено друго, се отнасят единствено за държавните служители по ал. 1, т. 1, а в ал. 3 на същия член, че статутът на държавните служители по ал. 1, т. 2 се урежда със Закона за държавния служител.

Съгласно чл. 393, ал. 1 Закона за съдебната власт (ЗСВ) личният състав на Главна дирекция „Охрана“ при осъществяване на функциите по чл. 391, ал. 3 ЗСВ има правата и задълженията по чл. 64, ал. 1, 2, 4 и 5, чл. 65, 66, 70, чл. 72 – 74, чл. 76, 80, 91 и чл. 81 – в случаите по чл. 70, ал. 1, т. 1, 4 и 5, чл. 85, 86, чл. 87, ал. 1, 2, 5 – 7 и чл. 100 от Закона за Министерството на вътрешните работи и по Указ № 904 за борба с дребното хулиганство.

Предвид на това направеното предложение, с което се предвижда на военните съдилища да бъдат подсъдни и делата за престъпления, извършени от служителите на ГДИН по чл. 19, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗИНЗС и служителите на ГДО при или по повод изпълнение на службата им, не може да бъде подкрепено.

Това е така, защото държавните служители по чл. 19, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС и личният състав на Главна дирекция „Охрана“, които пряко не осъществяват функциите по чл. 391, ал. 3 ЗСВ са държавни служители, чийто статут се урежда със Закона за държавния служител.

Двете дирекции - ГДИН и ГДО от Министерството на правосъдието, са специализирани администрации, които, подобно на структурите по Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), са с йерархичен характер и централизъм в управлението, но същите са девоенизирани. В този контекст отношенията на власт и подчинение и заповедите и разпорежданията на началниците са задължителни за подчинените им служители, но същите не могат да обусловят различен от девоенизирания характер на извършваната от тях дейност. Правата и задълженията, както и статутът на тези държавни служители са приравнени на държавни служители от Министерството на вътрешните работи (МВР), които носят отговорност за военни престъпления само в изрични случаи, които са посочени в действащата редакция на чл. 371, буква „в“ НК - когато са извършени във военно време или в бойна обстановка или при участие в мисия или операция извън страната или във връзка с бойни действия.

Принципите за определяне на компетентността на военните съдилища като специализирани съдилища са свързани преди всичко с отбраната и въоръжените сили на Република България. Аргументите посочени в мотивите относно статута на държавните

служители в ГДИН и ГДО, не налагат по никакъв начин необходимостта на военните съдилища да бъдат възложени за решаване и делата за престъпления извършени от тези служители.

Следва да се отбележи, че статутът на държавните служители по чл. 19, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС и личният състав на ГДО, който пряко осъществява функциите по чл. 391, ал. 3 ЗСВ, е уреден чрез препращане към статута на служителите на МВР.

След като в мотивите се посочва, че ограничената подсъдност на военните съдилища, променена през 2008 г. със ЗИД на НПК като делата за извършени престъпления от служителите на МВР и ДАНС са изключени от компетентността на военния съд и прехвърлени към общите съдилища, не е ясно защо със законопроекта не се предлага връщането на подсъдността пред военния съд на служителите от тези структури. Същото се отнася и за други структури, които бяха девоенизирани и обособени като самостоятелни.

Спецификата в правомощията на служителите в посочените по-горе структури, които са включени и в системата за защита на националната сигурност, в по-голяма степен биха били основание за подсъдност пред военен съд, отколкото значително по-ограничените правомощия на служителите от ГДИН и ГДО, свързани предимно с изпълнение на наказанията и осъществяване на охрана на съдебните сгради.

Съгласно ЗИНЗС и ЗСВ на държавните служители в ГДИН и ГДО са възложени за изпълнение особени функции. Те се ползват от особената закрила на държавата, поради което и към тяхното обществено дължимо поведение следва да бъдат поставени повишени изисквания. Но това обстоятелство само по себе си не може да обоснове промяна в подсъдността на делата, като същите бъдат възложени за разглеждане на военните съдилища. Държавните служители в ГДИН и ГДО не са военни лица, поради което липсва фактическо основание да бъдат съдени от военен съд.

Военните съдилища, като специализирани съдилища, притежават познанията и опита за решаване на въпроси, свързани с налагането на наказателна отговорност на военнослужещите, но това не може да обоснове необходимостта да им бъде възложена подсъдността на държавни служители, които не са военни лица.

За да може да се приеме за безспорно направеното предложението за допълнение в чл. 396, ал. 1 НПК, държавните служители в ГДИН и ГДО да бъдат подсъдни пред военния съд, те трябва да притежават военно звание.

Доколкото предложението по § 3 от законопроекта за допълнения в Наказателния кодекс е свързано с разгледаното по-горе предложение и е обусловено от него, то същото има акцесорен характер и не следва да бъде прието.

По отношение на предложението за създаване на нови ал. 3 и 4 на чл. 396 НПК, следва да се посочи, че сега действащата ал. 2 на чл. 396 НПК определя в подсъдността на военните съдилища да бъдат и делата за престъпления, в осъществяването на които са участвали и граждански лица. В чл. 411а, ал. 7 НПК също е определена предметната компетентност на военния съд в случаите, когато едно дело е подсъдно на специализирания наказателен съд и на военния съд, то да се гледа от военния съд.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:

